

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATIRICH
HUMORISTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

SORTINT DEL BALL

—¡Aquestas mambissas volen atentar a l'integritat de la meva butxaca!...

CRONICA

LOS BELLOS CHIQUITOS

Lo Sr. D. Carlos G. de Ceballos, per si no l' havían sentit nomenar may, haig de manifestarlos que durant molt temps havia sigut l' agent que tenían á Madrid los Pares de familia al seu servey, pel bon éxit de sas empresas moralisadoras. Ell era qui 'ls aguantava la capa; pero al últim Deu devía tocarli 'l cor, y ara últimament se dedica á alsarlos la camisa.

Y hem de confessar que ho está fent ab un salero extraordinari en una serie de cartas que ha donat á llum un apreciable periódich de Madrid. Lo Sr. Ceballos, quan encare no s' havia convertit á la santa religió de la veritat y la franquesa, siguié 'l perseguidor implacable de la Bella Chiquita, secundant las instruccions dels Pares de familia que 'l pagavan; pero avuy que treballa de franch y pel seu compte, hem de confessar que produheix un recreo mil vegadas mes sugestiú que 'l de la famosa bailarina, porque, al só de la seva música, son los Pares de familia els qu' están executant la dansa del ventre á la vista del mon enter.

O sino jutjin per la mostra.

Son los jesuitas los que prenent pel seu compte al seráfich Marqués de Comillas, l' han induhit á combatre tot lo qu' en aquest país fa olor de lliberal. Un tal Pare Sanz li sugerí l' idea de prohibir la venta dels periódichs de ideas avansadas en los andéns de las estaciones de la Companyía del Nort y la de monopolisar las paradas de llibres que hi ha en las principals, farcintlas d' obras insulsas que fan venir son al passatjer que s' atreveix á llegirlas una estona.

Lo qual, sigui dit entre paréntessis, té la ventatja de que 'l passatjer adormit no s' adona del mal servey ni dels abusos de la Companyía.

A instigacions dels jesuitas privá dels anuncis del Banch Hispano-colonial, de la Companyía Trasatlántica y de la de Tabacos de Filipinas, á tots los diaris que no son de la lliga de la moixigateria, creyent sens dupte que al deixar de percibir lo preu corresponent á la inserció, 'ls citats periódichs haurían de plegar.

Aqueixas mesquindats de criteri del seráfich marqués y de sos desinteressats concellers, las exposa 'l Sr. Ceballos en termes expressius, que ab molt gust reproduhiriam literalment, si l' espay de que disposém ens ho permetés.

*
* *

La moralitat de l' Associació de Pares de Familia es un altre dels punts que tracta mes pintorescament.

Diu lo Sr. Ceballos baix la seva firma, que mentres aquests bons senyors se proposavan perseguir las unions ilegítimas, tenían al seu servey á un subjecte que vivía concubinariament, y qu' en certa ocasió siguié conduhit al govern civil per haver armat una bronca, ab honors de terratrémol, en una casa de murrangas del centre de Madrid.

Assegura 'l Sr. Ceballos que un encopetat individuo de la Junta de Pares de Familia feva freqüents viatjes al Colegi de Mares del Sagrat Cor de Jesús de Chamartín de la Rosa, al sol y únich objecte de tornar á Madrid acompanyat de certa senyora, ab la qual solía corre *algunas juergas místicas*, que terminavan per regla general, ab una solemníssima borratxera.

Y revela finalment, lo Sr. Ceballos, que la Mare Llucia, Superiora de las Oblatas, li havia dit en mes

de una ocasió que las noyas recullidas per la Societat y remesas al seu convent se queixavan de haver sigut atropelladas pels Pares de Familia avants de arribar allí.

Vegin si al costat de aquests detalls impúdichs y libidinosos trets á la llum de la publicitat, no resultan fins castas, pulcras é ignocents las ondulacions abdominals y 'ls contoneigs de la dansa del ventre. A lo menos la Bella Chiquita no era hipócrita.

* *

Pero lo que pinta ab colors mes vius las trapaceñas de aquesta colla de moralisadors, convertits en *requetés* de la milicia jesuítica, es lo que va passarli al digne catedrátich de Granada Sr. Arenas. Era 'l Sr. Arenas un professor ilustrat, que desempenyava la cátedra de Historia universal. Celós del cumpliment de sos debers, al alumno que no sabia, li regalava á fi de curs la corresponent carabassa. Y com siga que ab aquesta fruyta siguessin obsequiats molts dels alumnos presentats pels Loyolas sense la deguda preparació, concebiren aquests l' idea de venjarse del catedrátich.

Comensaren per organizar á Granada l' Associació dels Pares de familia; examinaren després los seus llibres de text; los tatzaren de heréticos, y denunciaren al Sr. Arenas al Consell d' Instrucció pública. La mateixa trama que mes tart havían de armar contra D. Odón de Buen; pero aixís com á Barcelona l' esperit liberal se posá resoltament al costat del catedrátich víctima del atropello, lo Sr. Arenas de Granada, 's trobá sol, abandonat á sas propias forsas, impotent pera destruhir las cábalas dels seus poderosos enemichs.

Jesuitas y Pares de familia removían cel y terra per perdre al professor. L' Associació de Granada trobava un auxiliar eficas en l' Associació de Madrid, y 's crusavan entre 'ls Pares de Familia de las dos ciutats activas comunicacions, algunas de las quals ha donat á llum lo Sr. Ceballos, y que pels conceptes que tancan fan enrogir las galtas de vergonya.

No s' ha teixit may ab mes art una inmensa trenyina de pressions, de influencias y qui sab si de alguna cosa mes reproable encare, pera lograr la suspensió del digné catedrátich.

Cantín papers.

Carta dirigida pel secretari dels Pares de Familia de Granada al Secretari dels Pares de Familia de Madrid:

«Sr. D. Carlos G. de Ceballos.—Muy señor mío: Se ha conseguido que se quede en su casa un miembro del Consejo universitario, *dejándonos con un voto de mayoría; se ha trabajado bien el ánimo de dos decanos, uno de los cuales es... algo débil, y el otro un poco más débil que el anterior.* Está hoy muy bien preparado el terreno; Arenas ahora se defiende y se mueve. El Rector está bien. El Nuncio me escribe con fecha 10 del corriente. Ayer mismo hablé de nuevo al señor Ministro de Fomento, quien me aseguró que, tan pronto como esté concluido y reciba el expediente hará cuanto pueda para apoyarnos. De usted obligado afectísimo s. s. q. b. s. m.,—Ricardo Garnier.»

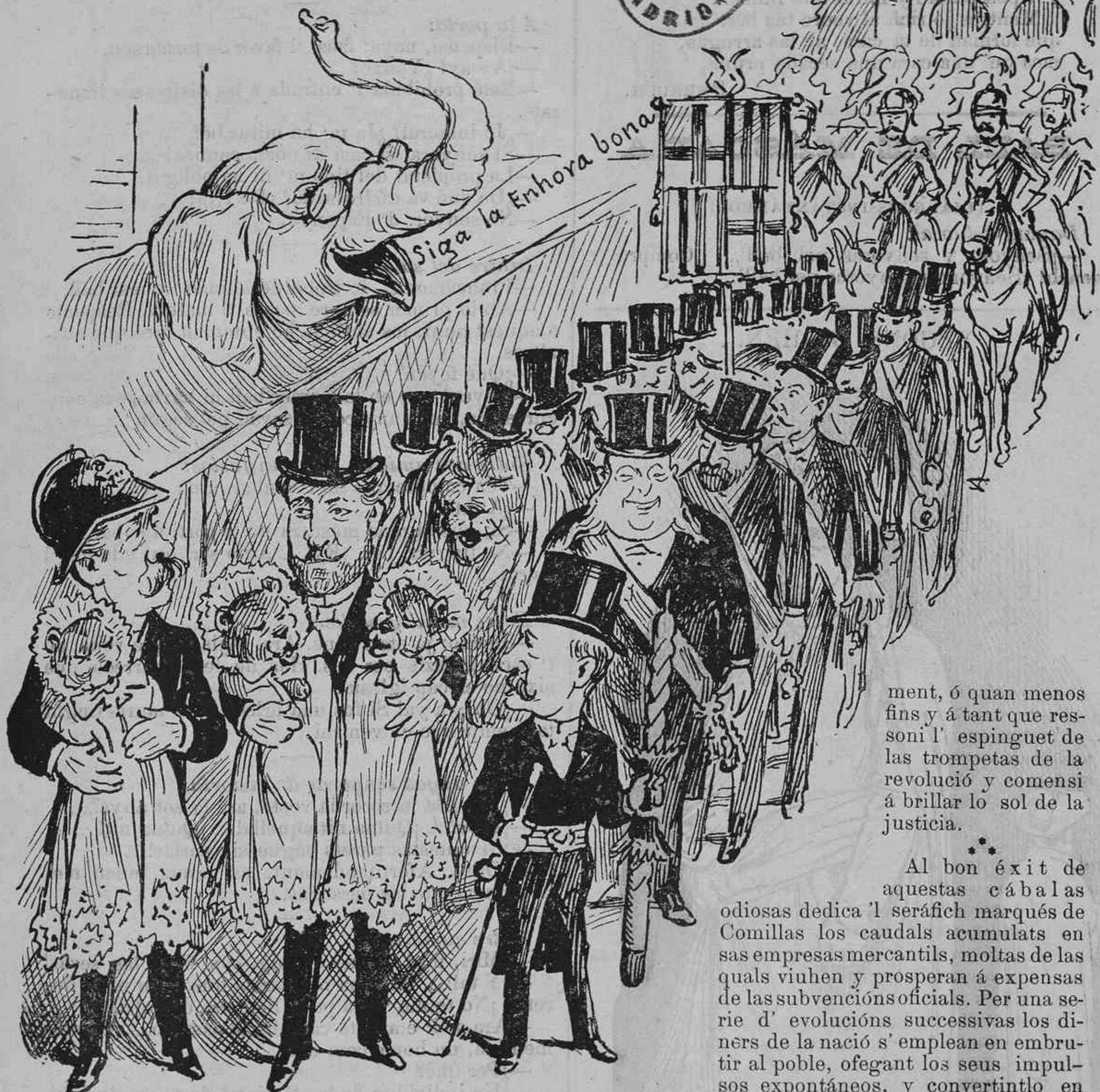
¡Preciós document, digne de passar á la Historia!

Per tenir un vot de majoria se consegueix que 's *quedi á casa seva* un membre del Consell universitari.

Ja s' ha lograt aixó, y 's treballa l' ánimo de dos decans, *un dels quals es... algo débil, y l' altre encare una mica mes débil que l' anterior* (Pels qu' están débils ja se sab el remey: bonas tassas de caldo ¿no es veritat?)

Y ab l' ausili del Rector *que está bé;* y ab l' influencia activa del Nunci que no deixa tecla per tocar, y ab la seguretat del apoyo del Ministre de Foment, que no espera mes que 'l fallo del Consell

LO BATEIG DELS LLEONETS

— ¡Que visca la gran guassa!... ¡Que visca l'alegría!...
Bateigs d'aquesta classe, no 's veuen cada día.

ment, ó quan menos fins y á tant que ressoni l'espiguet de las trompetas de la revolució y comensi á brillar lo sol de la justicia.

Al bon éxit de aquestas cábalas odiosas dedica 'l seráfich marqués de Comillas los caudals acumulats en sas empreses mercantils, moltes de las quals viuen y prosperan á expensas de las subvencions oficials. Per una serie d'evolucions successivas los diners de la nació s'emplean en embrutir al poble, ofegant los seus impulsos expontáneos, y convertintlo en moixigat, hipócrita é indiferent á totas las iniquitats é infamias.

Perque no ho duptin pas; mentres no faltin los recursos del marqués *los bellos Chiquitos*, que no volen altra música que 'l drinch de las cinquillas, seguirán ballant, sense cansarse, la dansa del ventre mes desenfrenada.

P. DEL O.

universitari, pera reventar al Catedrátich, la victoria dels reaccionaris es segura.

Sobre tot si 's considera que á Granada ningú protestará contra l'atropello: ni 'ls estudiants lliberals se tirarán al carrer, ni 'ls partits avansats despertarán del sopor y la somnolencia, qu' en ells ha promogut l'opi jesuítich suministat á grans dossis á la desventurada nació espanyola.

Y tal dit, tal fet.

Lo Sr. Arenas ha deixat de ser catedrátich. No se l'ha destituhit; pero se l'ha suspés; y es de sobras sapigut que aquestas suspensions acostuman prolongarse fins al día del judici. Qui ha tingut manya per lograrlas, manya té per sostenirlas indefinida-

A UNA VELLA

¡Tan vella, lletja, fastigosa y pobra!
¿y encare vas de 'ls homes al darrera?
¿y 't dura encar ta crónica casera?...
Vaja désat; que 'm sembla que ja 't sobra
puig may hi arribarás á n' aquella obra...

y 't quedarás com ets; sempre soltera, perque ab tas qualitats no 's fa carrera ni 's pot arregar un trist manobra.

Mes tú ta fatxa y fetxa sempre olvidas, donas miradas, com tos ulls humidas, y 't posas flors y miras á la lluna...

Mentres jo rich al veure tas berrugas, que forman de ta cara, ab las arrugas, mes qu' una cara una secada pruna,

PERRUCH.

BALL DE MÁSCARA

(DIÁLECHS-INSTANTÁNEOS)

Davant del local:

—¡Senyors y senyoras pel ball!... ¡Compro y vench! ¡Senyors y senyoras pel ball!...

SEGONS DIUHEN...

Sembla que ara 'ls capellans anirán de blanch vestits. Com que diu que aixó dels negres avuy son tan perseguits!...

—¿Una tarjeta de senyora?
—Aquí está...
—¿Ja podrá servir aquesta?... Perque... es per una criada...
—No hi fa res: ab lo nom de senyora, hi entra tot.

A la porta:

—Dispensi, noya: fassi 'l favor de tornársen.
—¡Ay ay! ¿Y aixó?
—Está prohibida l' entrada á las disfressas inmorals.
—¿Jo immoral? ¿Ja m' ha mirat bé?
—Sí senyora: si casi ni porta camisa!...
—La propietat del tipo m' hi ha obligat.
—¿De qué va disfressada? ¿De Eva?
—No senyor: d' Espanya.

Dintre del saló:

—Francament... lo trobo desanimat aquest ball.
—Ab lo primer sempre passa 'l mateix. Respecte á aquest punt, los antichs ho entenían mes que nosaltres.
—¿Qué feyan?
—Veyent que en lo primer ball hi havia poca concurrencia, cada any comensavan pel según ...

Entre dos amichs, que van justos:

—Ten compte que no t' embarquin... ¡eh!...
—¿A mi?
—Sí; que alguna máscara no 't porti á sopar...
—No tinguis por. ¡Ey!... A no ser qu' ella me 'l pagui ...

Entre marit y muller:

—Bueno: ja ets á dins. Ara, vejis lo que vejis, no t' escandalitzis per res. Has de ferte cárrech que aixó no es cap iglesia.
—¡Oh, ya ya! Si fos una iglesia, no hauría tingut tant empenyo en venirhi.

Entre dugas senyoras d' historia:

—¡Ay! ¿Se 'n recorda vosté, ara fa set anys?...
—¡Prou!... ¡Quina nit aquella!... ¡Quina nit!...
—¡Si aquestas parets poguessin parlar!...
—¡Oh!... Afortunadament, las parets tenen mes prudencia que las personas.

Entre curiosos:

—¡Miri, miri 'l senyor Puig, com fa de las sevas!
—¡Y tal!... Ab una mascareta que Deu n' hi do ret... ¡No te me 'n va poch lleugera de roba!...
—Ara se l' emporta cap allá al passillo... ¡Sembla mentida, un home com ell!
—¿Per qué?
—¡Un individuo de la «Societat de pares de familia» anar ab mossas com aquesta!...
—¡Quí sab! Potser se l' emporta per convertirla...

Entre una máscara y un gomós:

—Adios, imbécil.
—¡Hola, imbécil! ¿De qué 'm coneixes?
—De res; ni ganas...
—Com que desseguida m' has dit *imbécil!*...
—¡Vés, vés!... Tú si qu' encare que 'n Maceo vingui á Barcelona no t' has d' amohinar...
—¿Per qué?
—Perque ja estás segur que no 't pot cremar l' ingeni...

Entre dugas amigas:

—¡Quíns recorts me porta á la memoria aquest ball!...

—Ja m' ho figuro....
 —En un ball com el d' avuy va ser la primera vegada que vaig menjar llagostins....
 —¿Y.... res mes?

Un senyor, á dugas mascaretas:

—Escoltéu, hermosas; ¿de qué vas disfressada tú?
 —Jo de Cuba.
 —¿Y tú?
 —També de Cuba.
 —¿Quina xiripa!.... ¿Voléu fé 'l favor de pujar un moment fins al palco, perque 'ls amichs vejín que aquest vespre las *Cubas han pujat?*

Entre companys:

—¿Qué t' ha dit aquella máscara?
 —Que m' estima molt.
 —¿Caramba!
 —Qu' está enamorada de mí.
 —¿Apreta!
 —Y que si jo la vull, ja puch tirá al dret, perque ella quan ha dit una cosa, sempre está disposada á repetirho.
 —Es veritat: vé s' si está disposada á repetirho.... que á mí també m' ha dit exactament lo mateix que á tú.

Entre dugas máscaras casadas:

—¡Verje pura!.... ¿No es el meu marit aquell?....
 —Y tal si ho es!.... ¿Quí deu ser aquella fulana, que l' acompanya?
 —¿Quí vols que sigui! Un trasto, una qualsevol, una pendonot.... ¡El murri, que aquesta tarde ha surtit dihent que havia d' anar á Vilanova y que fins demá no tornaría!....
 —¡Ja ho veus! ¡Fihéuvos dels marits!....
 —¡Ah! Ja 'm sentirá quan se presenti á casa.... Aném, aném cap al altre cantó, que aquells ens deuen esperar per fé 'ls *llanceros*....

Un jove, á una máscara molt brusca:

—¡Apa, noya!.... ¡Quina trepitjada m' has clavat!
 —No badessis d' aquesta manera, mussol.
 —¡Gracias! ¿Després d' atropellarme encare m' insultas?
 —Si no t' agrada, ho deixas....
 —¡Lo que 't deixaré es un tractat d' urbanitat!....
 —¡Uix!
 —¿De qué vas disfressada?
 —De cantinera de caballería....
 —¡Ah! Ja sé: caballería.... *rusticana*.

Entre mare y filla:

—¡Noya!.... ¿Ahónt has estat tanta estona? T' hi buscat per tot arréu....
 —Hi anat ab uns joves que s' han empenyat en obsequiarme.
 —¿Ahont t' han dut?
 —A dalt, á un palco....
 —¡Jesús, María, Joseph!.... ¿Y qué més?
 —Res més; hem begut xampany, hem rigut una mica y n' hi ha hagut dos ó tres que m' han dat paraula de casament.
 —¡Ah! Aixó ja es un' altra cosa! ¿No t' han explicat ahónt viuhén?
 —No senyora: tots deyan qu' eran oficials d' un barco de guerra...
 —¡Malo!.... ¡Se 'n perden tants ara de barcos!....

Entre dos senyors de cabells blancs:

—Aném, anémnosén cap á casa. Aquesta bacanal es un espectacle esgarrifós.
 —Si senyor; la cosa es esgarrifosa, y 'l que no-

LAMENTACIONES

—¡No 's fa res!.... no 's ven res!.... Casi bé aquest mercat de bestiar y *aquell* altre.... podrían darse las mans....

saltres ja no hi poguém pendre part encare ho es més.

Final d' un diálech:

—....Decididament ¿no 't vols treure la careta?
 —No; es inútil que 't cansis. En aquests balls, la careta no més me la trech.... per menjar. ¿M' entens?
 —¡Massa!....

Surtint del ball. Una parella á un cotxero:

—¿Qu' está disponible aquest carruatje?
 —Si senyor. ¿Ahónt els haig de dur?
 —Mira.... tira passeig de Gracia amunt, després avall, després per la Gran-vía.... y després ja t' avisaré.—

LO COTXERO.—(enfilantse al pescant y fent petar las *xurriacas*.)

—Aquests deuen haver anat al restaurant, y ara volen repassar la nota del sopar.... ¡Oixque!....

A. MARCH.

ELEGANCIA FI DE SIGLE

Conech una senyoreta,
 qu' es un tipo interessant....
 parla francés, alemán,
 y gasta fina etiqueta:
 usa perfums dels millors,
 passa l temps llegint novelas

«LLAMADA Y TROPA»

*A América vamos
la gloria á buscar....
y á desfè 'ls enredos
que.... algú hi ha deixat.*

y reb cada jorn esquelas
de rendits adoradors.....

Vareig visitarla un día
y ella tant m' ho vá agraquí,
que volguent usar ab mí
de exquisida cortesía,
vá presentarme un refresch;
pró.... 'l vas ab que vá portarlo
era tan brut, que al tocarlo
s' enganxava com lo mesch!

De moltes aquest sol cas
ja demostra la gran ciencia;
molt de luxo, molta essencia,
¡y no saben rentá un vas!

Y fins lo plat de menjar,
quan no tenenqui ho sab fer.....
¡¡' aixugan ab un paper
per no haverlo de rentar!!

DOLORS RIERA BATLLE.

LA VIDA PRÁCTICA

ART DE BUSCAR PIS

A D. Francisco Peris Mencheta
propietari del Ensanche.

De segur que més de quatre lec-
tors s' haurán posat á riure.

—¿Art de buscar pis?—dirán
probablement, arronsant las espat-
llas:—Pues es la cosa més senzilla
del món. Se mira 'ls que hi ha
per llogar, s' examinan, s' escu-
lleix lo més convenient, s' ajusta
'l preu... y *Cristo con todos*: ja
está tot arreglat.—

Si senyors; está tot arreglat...
si no succeheix que al cap de dos
ó tres mesos se veuhen obligats á
buscar un altre pis á corre-cuy-
ta, perque 'l que han llogat no 'ls
serveix.

MÁXIMA.—L' elecció d' un pis
no es una cosa tan fácil com sem-
bla á primera vista.

¿Qué desitja tota persona hon-
rada—y hasta la que no ho es—al
llogar una habitació? Estarhi ab
comoditat, viurehi bé, tenirhi fres-
ca al istiu y calor al hivern y po-
guerla habitar una bona série d'
anys.

Franklin va dirho: «Quatre mu-
dansas de casa, equivalen á un
incendi.»

Per lo tant...

MÁXIMA.—Quan un lloga un
pis ha de ferho ab l' intenció d'
estarhi tota la vida.

¿Quinas son las ideas generals
que 'l que busca pis ha de tenir
resents?

Prescindint d' aquellas que to-
thom sab, com verbi-gracia:

—Jo necessito tants dormitoris.

—A mí m' es indispensable
una sala molt gran.

—Tot lo que passi de segon
pis, no 'm convé...

Prescindint d' aquestas condi-
cions, la primera circumstancia que s' ha de tenir
present es la *salut* del edifici.

MÁXIMA.—Ficarse en un pis poch sanitós, es lo
mateix que béures una copa de sal-fumant.

Lo sol—aixó tothom ho sab—lo sol es la vida.
Casa sense sol, sucursal clandestina del cementiri.
Preguntin als cotxeros dels morts, y 'ls dirán per
quin cantó tenen més clientela.

Tenint en compte que 'ls xanfláns del ensanxe
que miran á Gracia y á San Martí no veuhen lo sol
de día, ni de nit, ni en cap festa extraordinaria, per
influencias que 'l propietari tingui...

MÁXIMA.—Las personas que saben de que se las
heuhen, may llogarán un pis en un xanflá d' aques-
ta categoria.

Devegadas, per alló de que la ley de las compen-
sacions ha sigut precisament inventada pera man-
tenir l' equilibri universal, devogadas succeheix que
'l pis que no disfruta de sol al davant, ne té, y de
primera calitat, al darrera.

Pero com pera optar á aquesta ganga es necessari

que al darrera de la casa perjudicada hi haja grans espays lliures, patis, jardins, etc....

MÀXIMA.—Si la casa no té sol per davant, *malo*; si no 'n té per davant ni per darrera.... llestos.

A moltes personas—ja ho he dit al principi—els succeheix que no s' adonan dels defectes del pis que llogan fins que ja hi están instalats. Lo del sol se veu desseguida; si la escala es fosca, també; lo perillós vehinat de fàbricas, màquines que fan soroll é industrias molestosas, no pot ocultarse á ningú; pero hi ha una infinitat d' inconvenients que sóls se percebeixen al tocarlos.

¿Cóm s' ha de fer per veurels, sense necessitar posarhi 'ls peus á sobre?

Aprofitant la experiencia dels altres; estudiant lo que ve á ser la fulla de serveys de la finca.

MÀXIMA.—Quan en una casa hi ha ab freqüencia pisos per llogar, alguna tara secreta tenen.

Vostés seguirán el pis, l' apamarán, l' ensumarán y no sabrán trobarhi res; pero se 'l quedan, s' hi fican, y.... llavoras senten lo crach, llavors surt la tara.

Lo bo 's despatxa desseguida; lo dolent ab dificultat se coloca. Y com més temps tarda en colcarse, més dolent se va tornant.

MÀXIMA.—Una casa que, per exemple, té días y días per llogar lo primer pis, y 'l segon y 'l tercer, ni de franch els pot convenir.

Es molt exposat deixarse guiar per la novedat ó elegancia de la fatxada.

Las casas acabadas de fresch son un criadero de dolors.

Y finalment—última advertencia—s' ha de tenir

molt en compte la bondat, l' historia y la fisonomia del propietari.

Una observació importantíssima:

Si explican tot aixó als de las conductoras, els dirán qu' es mentida.

Pero vostés no n' han de fer cabal.

Lo qu' ells volen es que la gent llogui 'ls pisos á ulls cluchs, pera poguer cobrar forsas mudansas.

MA'CIAS BONAFÉ.

SENTIMENTS HUMANITARIS

Recorrent las grans vías del Ensanxe,
parant sols en palaus,
per visitar *splins* que ab confitures
acostuma á curar,
va recolzat al fons de la berlina
lo doctor Fabregat,
Galeno de renom y molta fama
entre 'l mon elegant.
De sopte, al arrencar d' una parada,
prenent l' euga un trot llarch,
una pobra velleta pressurosa
va 'l carré á atravessar;
mes l' animal li guanya la ventatja
y ab la dona xocant,
sens poguer evitarho lo cotxero,
aquella en terra cau.
Lo doctor treu lo cap per la finestra
del cotxe que ha parat,
y diu á la velleta que jamega
volguent de terra alsars':
—Poseus'hi si hi ha cop, draps xupats d' àrnica
que aixó us aliviará.

MÚSICHS APLICATS

Estudiant novas pessas per aquest any.

MASCARAS

Dugas gatas monas
que al sarau se 'n van.
¿Quants Tenorios cursis
esgarraparán?

Mateu, á casa 'l compte de la Bleda:
depressa, que 's fa tart.—
Y l' euga, fustigada pel cotxero,
fuig rebenta com llamp,
en tant que la velleta s' incorpora,
proba de alsarse y cau.

RAMONET R.

LICEO

La Pinkert ha celebrat lo seu benefici, cantant una vegada mes *Dinorah*, de la manra qu' ella sab ferho y donant per postres lo rondó de *La Sonámbula*, en lo qual se lluhí de veres.

De aplausos, aclamacions y regalos de valfa no 'n vulguin mes.

Com es de rigor, no podían faltar en la present temporada algunas representacions de *La Gioconda*, ópera molt discutida y bastant desigual, bombejada, sostinguda y algunas vegadas imposada á las empresas per certa poderosa casa editorial italiana.

Per fortuna, en la present ocasió ha tingut un desempenyo satisfactori, comensant l' éxit franch després del acte segon.

La Borelli feu primors com á cantant y com á actriu, y recullí aplausos en abundancia ab sos artístichs arranchs, especialment en las frasses del acte quint. Al final de la representació sigué cridada á l' escena repetidament en companyia del Sr. Laban, qui per la seva part doná també molt relleu á son paper.

La Carotini debutá ab aquesta obra, y trobá molt bona acullida. Junt ab la Borelli y en Cardinali cantá admirablement lo terceto del acte quart, qu' es una de las pessas que tingué una execució mes brillant y acabada.

La Calvi-Calvi estigué acertada.

Hi havia desitjos de sentir á n' en Cardinali en una ópera que no sigués *Otello*: no faltava qui 's figurés que no podia interpretar mes que 'l fréstech personatge de Shakespeare, traduhit musicalment per Verdi. Cardinali posá al servey de son paper lo calor dramátich y sortí victoriós de son artístich treball. Ab aquesta obra conserva dintre de l' iglesia del art lírich lo capelo cardenalici guanyat ab l' *Otello*.

Inútil dir que la dansa de las horas hagué de repetir-se, y que tant lo mestre director, com l' orquesta y 'ls coros estigueren en son lloch degut.

NOVEDATS

Per fi s' ha posat la màgia *Urganda la desconocida*, una de las obras que mes havian recreat als nostres guetos,

quan lo Teatro del Circo Barcelonés era 'l punt de reunió del públich barceloní aficionat als espectacles escénichs. y l' actor Dardalla 'l nen mimat del públich.

Urganda, á despit de la fetxa que conta, conserva encare forsa vital y frescura suficient per interessar y fer passar un bon rato al públich estragat de nostres días. Té, per entretenir, los cómichs apuros del graciós Tembleque, que constituheixen lo nervi de l' acció. Y si l' obra 's presenta ab la riquesa y 'l luxu ab que ha sigut posada per la rumbosa empresa de *Novedats*, es mes que segur que alcansará un gran número de representacions, desfilant tot Barcelona pel teatro ahont han tingut la bona idea de reproduhirla, atents al antich proverbi: «val més boig conegut que sabi per coneixer.»

Han prestat son concurs al espectacle, que resulta fastuós y brillant, los escenógrafos Srs. Chia, Moragas y Carreras, pintant un bon número de decoracions totas d' efecte: lo dibuixant Sr. Labarta autor dels figuríns elegants variats y molt vistosos; lo mestre Jimenez, que ha compost ayrosas pessas de ball y 'l coreógrafo Moragas que ha exornat tots los actes de la producció ab exquisits ballables, elegants, ben ideats y abundosos en combinacions hermosíssimas. Lo Sr. Moragas es un mestre inseparable en l' art de la coreografia.

Ab tots aquests elements realsats per una execució acertada en la qual, á part de las Sra. Mena y Sta. Sala, sobresurt de una manera especial l' actor cómich Sr. Montero, y 's distingeixen los Srs. Parreño, Fuentes, Guitart, Martí, Virgili, etc., etc., y ab los primors que realisa 'l cos de ball, y especialment las primeras bailarinas Sras. Stocchetti y Fuensanta, no es d' extranyar que l' obra haja tingut un éxit franch y complert, y que totas las representacions se vejan animadas ab l' asistencia de un concurs numéros y simpátich, auguri segur de que 'ls sacrificis de la empresa trobarán la deguda recompensa.

Unicament á Barcelona poden posarse obras ab tanta fastuositat y á preus inverosímils per lo económichs, perque únicament aquí respon lo públich unánim á aquests alardes d' esplendides y de bon gust.

EN LOS DEMÉS TEATROS

A *Romea* en Borís ab motiu del sen benefici, ha reproduhit l' hermós drama de 'n Guimerá *María Rosa*.—Per la nit d' avuy está anunciat l' estreno de una pessa en 1 acte del Sr. Reig titulada *Entrar per la finestra*.

Al *Tivoli* la despedida dels autors de l' ópera *Aurora*, senyors Ocaña y Espí, doná lloch á una representació extraordinariament concorreguda, y abundant en carinyosas expansions en honor del poeta y 'l músich valencians.

Al *Eldorado* s' anuncia l' estreno de la sarsuela *Domingo de Ramos*, ab asistencia del mestre Bretón, autor de la música.

Y al *Teatro Gran-via* alcansan aplausos merescuts lo tenor Sr. Casanyas, lo baritono Carbonell y la tiple Valdés, cantant la popular sarsuela *Marina*.

Fora d' aixó no hi ha res més en la vida teatral que siga digne de consignarse.

N. N. N.

¡QUAN HO VA DIR CALDERON!...

...«Que toda la vida es sueño
y los sueños sueños son.»

Fadrinetas, que d' amor
sufriu desenganys crudels
de aymants falsos é infidels
que han destrossat vostres cors;
deixéu la infidelitat,
desterréu-vosla del pit,
deu tals penas al olvit
com si un somni hagués estat.

Penséu, que tothom somia
y que 'ls somnis, somnis son...

¡Quan ho va dir Calderón
ben sapigut ho tindria!

Lo Tenorio pretenció
que s' ocupa en fer conquistas
perseguint á las modistas
y perdent un temps preciós

IDILI

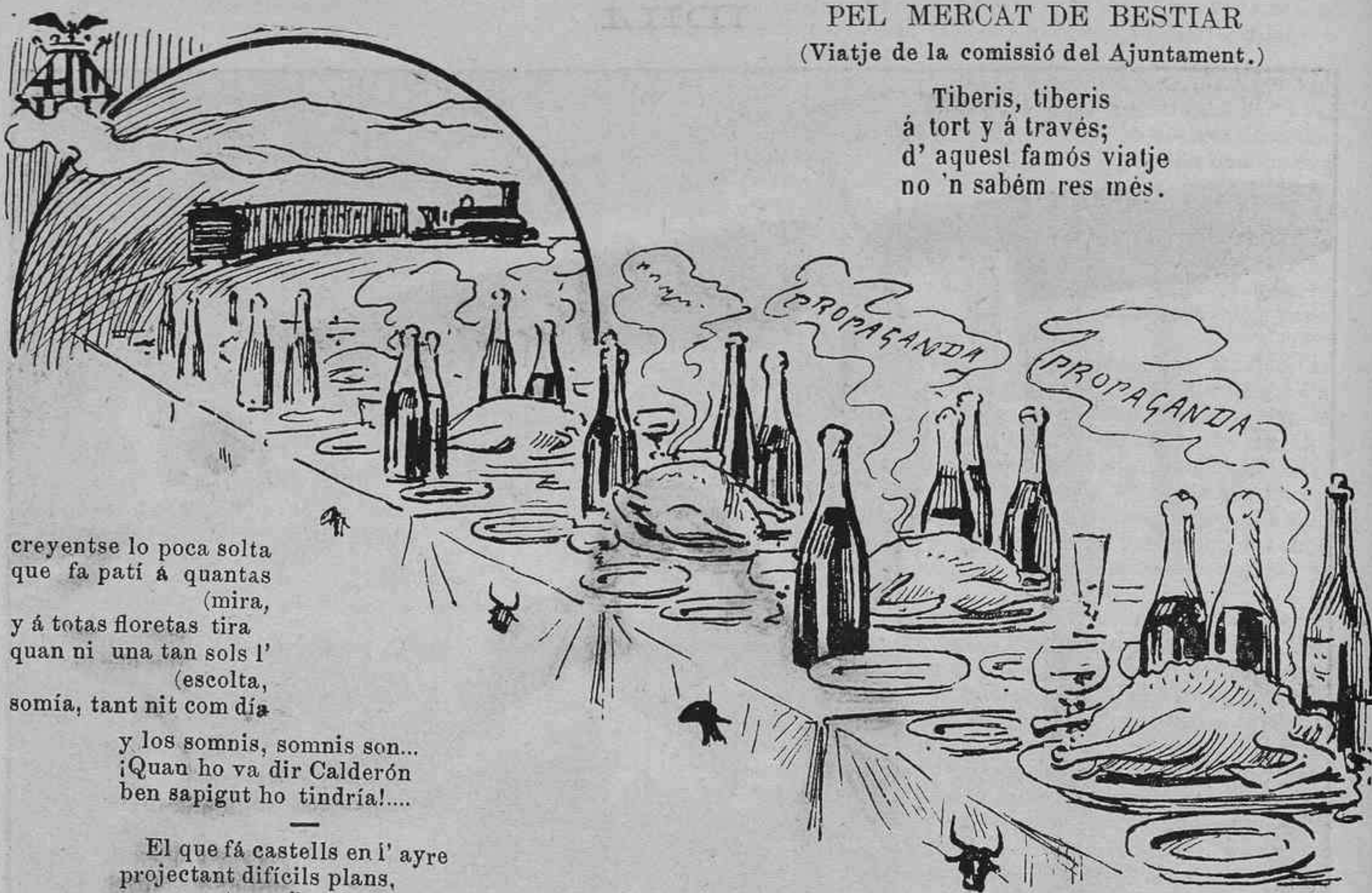

¡Cúyta, simpátich!
¡apa, ab salero!

¡Puja ab més brillo,
que aquí t' espero!

PEL MERCAT DE BESTIAR
(Viatje de la comissió del Ajuntament.)

Tiberis, tiberis
à tort y à través;
d'aquest famós viatge
no 'n sabèm res més.

creyentse lo poca solta
que fa patí á quantas
(mira,
y á totas floretas tira
quan ni una tan sols l'
(escolta,
somía, tant nit com dia

y los somnis, somnis son...
¡Quan ho va dir Calderón
ben sapigut ho tindria!....

El que fá castells en l' ayre
projectant difícils plans,
creyent que 'l cel ab las mans
agafar, no costa gayre,
despreciant á la vegada
si algú li dona un concell,
y en son fantástich cervell
las il-lusions fan estada.
Es somni sa fantasía,
y los somnis, somnis son....
¡Quan ho va dir Calderón
ben sapigut ho tindria!....

El que creu que ab la riquesa
se logra felicitat,
y que sols es desgraciat
aquell que viu ab pobresa,
sens veure al honrat obrer
felís com altre no hi ha,
mentres puga guanyá 'l pá
pe 'ls seus fills y sa muller,
somía ab tal bojería
y los somnis, somnis son....
¡Quan ho va dir Calderón
ben sapigut ho tindria!....

El pobre mestre d' estudi
que 'ls habers pensi cobrar;
qui 'l modo de governar
d' Espanya, espera que mudí;
qui d' ell la idea no allunya
de veure ja reformada
ó quan menos comensada
la plassa de Catalunya;
es un somni que l' atía,
y los somnis, somnis son....
¡Quan ho va dir Calderón
ben sapigut ho tindria!....

R. ALONSO.

¿Preguntan que tal segueix lo Diluvi?
La senmana anterior el deixarem ab lo pinyol

atravesat á la gargamella é impossibilitat de pro-
nunciar una paraula sobre l' assumpto de marras.

Y de la mateixa manera 'l deixém avuy: ab lo coll
obstruït y sense poder *cantar*, que deu ser per ell
lo mes trist.

¿Qué s' alivíhi!

Y ara aném á la qüestió dels metjes, ja qu' es
precís no olvidarla may, ni distreure's per incidents
com l' especial á que fá referencia l' esquellot ante-
rior.

En la famosa sessió que terminá á la matinada del
31 de Desembre, ab l' excusa de que la proposició
demanant la revocació del acort relatiu á la celebra-
ció dels funerals en sufragi de tots los colegiats que
's morin, involucrava un vot de censura á la Presi-
dencia, se prescindí de discutir-la y votar-la.

¿Ho té present Doctor Bonet?

Donchs be, 'l reglament del Colegi disposa que
totas las proposicions que 's presentin en tal sentit,
quedin de moment sobre la taula, y que *avants dels
quinze días següents* á la seva presentació dega
reunirse 'l Colegi per ocupar-se d' ellas degudament.

¿Es possible, Doctor Bonet, qu' en sa calitat de
President del Colegi no estigui enterat de aquesta
prescripció reglamentaria?

Y si n' está enterat, com es de creure ¿ignora que
han passat en excés los quinze días que pera 'l cas
prescriu lo reglament?

¿Es qué ab aquest descuyt intenta afrontar un al-
tre vot de censura?

En aquest cas, ja que segons sembla, ha comen-
sat á seguir lo sistema dels polítichs tupinaires y
trampistas, pot deixar per una quinzena mes sobre
la taula 'l nou vot de censura, fent lo mateix ab tots
los que vajan formulantse, fins á veure qui 's can-
sarà primer: los colegiats de presentarlos, ó la Junta
que vosté presideix de aplassar indefinidament la
seva discussió.

Vosté será molt bon metje, Dr. Bonet, no ho dup-

to; pero com á president del Colegi, si segueix aquest viciós procediment, podran dirli que 's complau en allargar la malaltia de la corporació que té confiada al seu cuidado....

Y á mon parer no déu ferho, perque aixó no *fa guerrero*.

La *Renaixensa* s' ha posat mes estufada que una ensaimada mallorquina, al veure que *El Heraldo de Madrid* parlant de la visita de 'n Navarro Reverter á la Reyna pera donarli compte de las impressiós rebudas en son viatge á Catalunya, diu:

«S. M. manifestó **EXPRESÁNDOSE MUCHAS VECES EN CATALÁN, deseos de volver á visitar Barcelona, etc.**»

¡Hasta la Reyna parla en catalá!.... ¡Quin triomf per la *Renaixensa*! ¡Y aixó qu' en Navarro Reverter no ha sigut may sant de la devoció dels catalanistas!.... Pero no importa.... Sempre será per ells un día de gloria, aquell en que la reyna sápigam dir sense entrabancarse:—Setze jutjes menjan fetje de un penjat.

Ab aixó sols quedarán realizadas las tres quartas parts dels ideals catalanistas.

Lo regidor D. Jaume Blanch ha regalat un gat masqué al Ajuntament destinat á la colecció zoológica del Parch.

No tindrà res d' extrany qu' en pago de aquest regalo sigui nombrat lo Sr. Blanch individu de la comissió técnica.

Aixís va ferse días enrera ab los marquesos de Comillas y de Marianao per haver regalat uns ciervos. Es cosa probada que pel mer fet de regalar animals s' adquireix la suficiencia necessaria pera figurar en una comissió científica.

Hasta 'l *Diluvi* manifestava l' altre día desitjos de obtenir lo consabut nombrament, regalant los gats de la séva redacció.

A pesar de lo qual no crech que s' imposi tal sacrifici, en quant correría 'l perill de que la redacció se li omplís de *ratas*.

AL VOLTANT DE LA TORRADORA

—Los dematins en que 'l fret ens entonteix y 'ns fa corre, mentres lo café se 'ns torra ¡qu' es bonich garlá un ratet!

«NI UN ALMA...»

—No sé!.... Jo crech que á horas d' ara, ja tots els homes son á Cuba....

¶ L' escena que vaig á transcriure va passar l' altre día á la Casa gran.

Interlocutors: un municipal aragonés, encarregat d' omplir las fullas del padró y una pobra dona que no sab de lletra, ni de castellá.

Lo municipal:—Su madre de Vd. cómo se llama?

La dona:—¿Diu la méva mare?

—Sí: como se llama?

—Sa llama.... sa llama.... difunta.

—¿Y Vd. de donde es?... ¿De qué pueblo?

—Disa donde duermo?... Ay, ay: al llit.

—No, mujer. de donde es?... de qué provincia?

—Ep, ep: cuidado.... no me 'n dich jo de Francisca.

Convensut lo municipal de que no se entendrían, se decideix al últim á ferli las preguntas en catalá del seu.

—¿En quín pis viu?—li pregunta.

Y ella contesta:

—No en un quint.... encare mes amunt: dalt del terrat.

—Está bé: pondremos sotabanco. Y escolti: ¿cuánto tiempo fa que está vosté aquí?

La dona exhalant un sospir:

—Mes de un quart, y cregui que las camas ja comensan á ferme formigó.»

Lo municipal en quant va sentir aquesta resposta, va perdre la gravetat fins á tal extrem que li va caure 'l casco de tant riure.

Una preciositat, una verdadera perla pescada en las páginas del *Diari de 'n Brusi*.

«En la Plaza del Teatro—diu—había esta mañana entre nueve y diez un numeroso grupo de curiosos que contemplaba un mono de grandes dimensiones que permanecía sentado en el ángulo de la cornisa superior, junto al terrado de la casa que forma esquina á la de Escudillers (ara vé lo bo) y que probablemente se habrá escapado de alguna casa vecina.»

A ESPATLLIAS DE LA LLEY

(Fot. A. S. Xatar.)

—;Després dirán que no 's jugal...

Creure que 'l gran mico no havia vingut directament á Barcelona desde Tetuán, sino que podia haver-se escapat de una casa vehina, revela una penetració assombrosa, estupenda y digna de tots conceptes de la fama de perspicás y ben enterat qu'entre la premsa europea disfruta 'l *Diari de Barcelona*.

La noticia no ha sigut telegrafiada al *Times* per no donarli enveja.

Lo Banch hispano-colonial, reunit l' altre dia baix la presidencia de D. Manuel Girona, va donar compte als seus accionistas de las operacions realizadas durant l' any.

Los productes pujan á 2.992,246'93 pessetas, dels quals deduhits los gastos generals que son 770,024'71 resultan líquidas 2.222,222'22 pessetas.

¡Fixinse be en aquesta última xifra, y veuran que tenia rahó l' accionista que de l' any que acaba de transcorre 'n va dir:—L' any de las 9 ocas.

En la tribuna del palau episcopal encare están per reposar los vidres trencats á principi de octubre, ab motiu dels successos escolars.

S' han tret los bossíns que amenassavan caure sobre 'ls transeunts; pero no se n' hi han posat de nous.

Los quadrats que conservan lo vidre sencer son dotze: un apostolat complert. Los que careixen d' ell son divuit: la majoría.

Sembla qu' entre las associacions católicas de Barcelona s' agita una idea tan convenient com generosa.

Aixís que 's tanqui la suscripció oberta per obsequiar ab un regalo al cardenal Cassanyas, se 'n obrirà un' altra al objecte de fer posar los vidres que faltan á la tribuna de ca 'l Bisbe.

Dada la solució que ha tingut la qüestió Odón de Buen, los católichs barcelonins volen tenir l' orgull de dir:

—Al últim hem sigut nosaltres los qu' hem hagut de pagá 'ls vidres trencats.

Tot quant depengui del nostre magnífich ajuntament está subjecte á duptes y sorpresas que no tenen may explicació plausible. ¿Se pot saber per qué han deixat de formar part del jurat de las oposicions á la banda municipal, tres músichs majors militars? ¿Guanyarán las oposicions els que sápigán mes de música ó 'ls del agrado del músich-cacique del ajuntament?

La bugada de las oposicions músico-municipals sembla que no rentará com fora de desitjar, las bruticias de la banda municipal.

Menos solfas per fora y bon solfeig per dintre necessita la banda municipal, senyor Rius y Badía.

Una frase del emperador de Alemania.

Tocava en presencia d' ell una hermosa dinamarquosa, que maneja 'l violí com una concertista consumada.

L' emperador Guillém va tirarli aquest piropo:

—Senyoreta: vosté toca 'l violí admirablement. Si un se l' escolta ab los ulls cluchs, creu sentir al mateix Sarassate. Pero cregui: jo prefereixo mil vegadas escoltarla ab los ulls oberts.

A Sant Gervasi de Cassolas han practicat l' obertura del nou carrer de Sant Sebastiá.

Y á Sant Martí de Provencals, la prolongació de la Gran-vía desde 'l carrer de Marina al de Sant Joan de Malta.

Un aficionat als equívochs deya:

—Los carrers s' obran quan fan falta.

A un perdut que té mes inglesos dels que hi ha á

las islas Británicas, li preguntaren un día si havia llegit certa recepta curiosa pera viure cent anys que havia publicat un facultatiu extranger.

—No es pas aquesta—respongué—la que jo busco ab mes afany ja fa molt temps.

—¿Donchs quina?

—La de viure un sigle sense pagá 'ls comptes al sastre ni 'l lloguer del pis á l' amo de la casa.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Sa-bi-du-ri-a.*
- 2.ª ID. *Ma-jor-dol-na.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Local.—Colla.*
- 4.ª TERS DE SÍLABAS.—

MO	NI	CA
NI	CE	TA
CA	TA	LA
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Petronila.*
- 6.ª GEROGLIFICH.—*Per perxas los perxés.*

XARAADA

I

Fragment d' un drama.

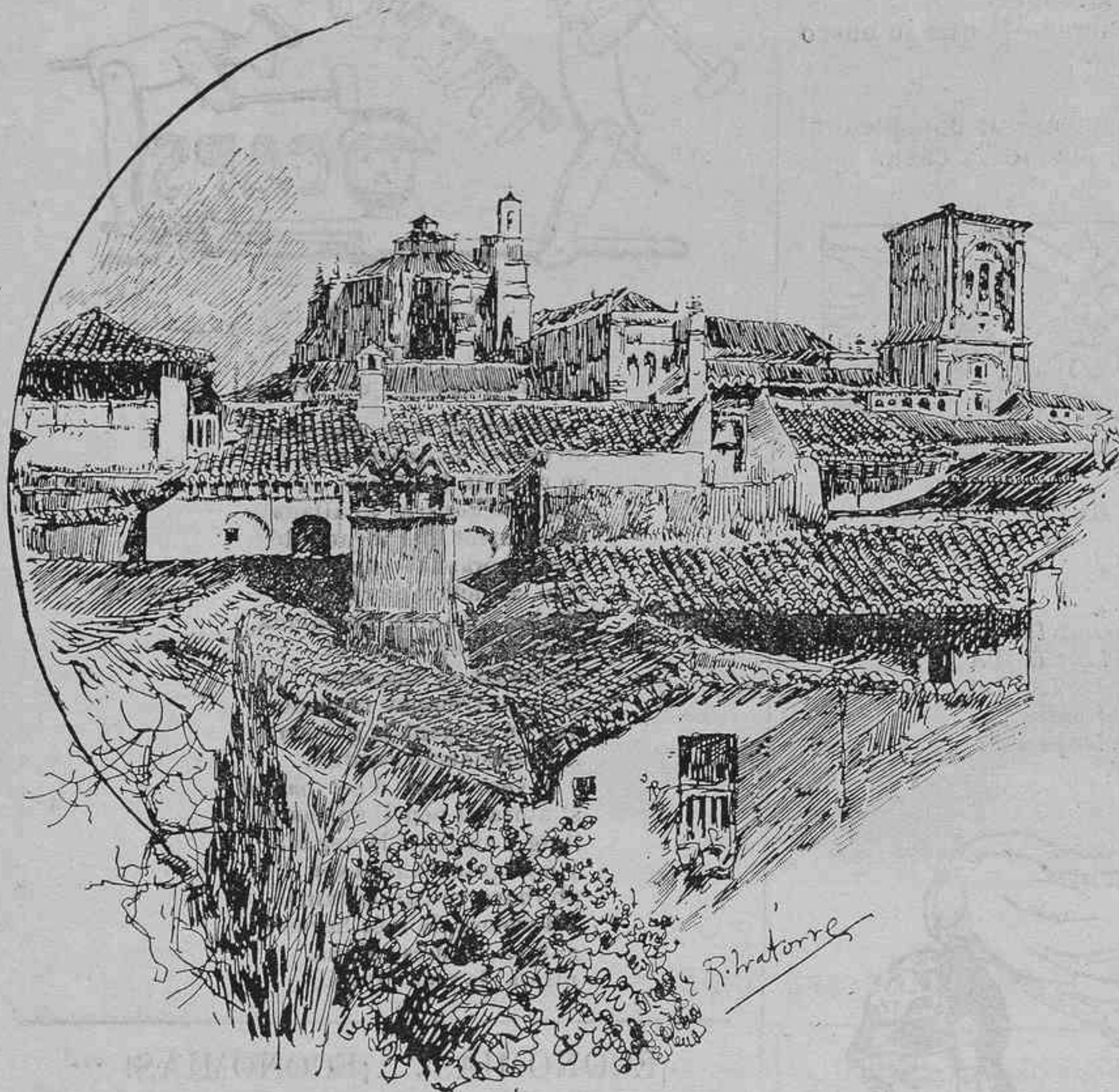
La escena aquí representa un carrer de quatre cases en una nit de Janer molt *hu-dos-tres* y callada. Al moment que alsan teló tocan horas las campanas. Son las dotze; de repent s' obra una gran portalada, y apareix en lo carrer embossat en una capa, un molt trempat trovador que dú penjant la guitarra. Ab satisfacció camina, y havent fet sis ó set passas s' atura al peu d' un castell lleig y antich á la vegada, y á la granota imitant ab ronca veu aixís canta:
 «Hermosa, la més hermosa, galana, la més galana, pitera, la més pitera,

¡ECONOMIAS!... ¡ECONOMIAS! ...

—No s' hi pensi més senyor Arcalde... ¡Fora animals! Ab lo que costa un caball, n' hi ha per fer dugas bicicletas... y aixó no menja.

NOTAS ANDALUSAS

Catedral de Granada.

d' un drama que ha comen-
sat
fa mil trescentas senmanas.

F. CARRERAS P.

II

Animal es ma primera,
la dos-dos á molts vells cau,
part del cos es la tercera
y es un poble lo Total.

A. SUNYER CUPONS.

ANAGRAMA

Un tot que duya total
al trobarse en alta mar
un fortíssim temporal
tot d' una l' feu naufragar.

C. BARRERA CARGOL.

TERS DE SILABAS

• • • • •
• • • • •
• • • • •

Primera ratlla vertical
y horisontal: nom d' home
—Segona: nom de dona.—
Tercera: nom d' home.

PEPITO.

GEROGLIFICH

I I I
I
L A

MARÍA

NOY DE SANS.

ingrata, la més ingrata.
Surt un rato al finestral
Quarta-tercera adorada
que aixís sentirás la tot
que 't dedica qui tant t' ayma.
Si sapiguessis las horas
que m' has fet passar, ingrata,
de prolongats sufriments,
de mal de cap y migranya.
Mes ja sé que foras meva
si acás no fos lo teu pare
que per burro y animal
fa la competencia als ases. »
Aquí para; la finestra
pas dona á una sombra blanca,
que aboca á n' al trovador
un líquit semblant á l' aygua,
mentres al mateix instant
s' obra la gran portalada
y apareix en lo càrrer
un altra sombra qu' exclama:
«Ja que m' has tractat tant bé,
aquí tens una tres-quarta,
si m' acontento ab tan poch
es perque ets sols un canalla. »

Llensa un ¡ay! lo trovador
que retuny per las montanyas;
lo vent que bufa s' emporta
un jurament de venjansa....
y se 'n va somiquejant
ab la guitarra aixafada,
ben mullat de cap á peus
y la quá entre las camas.

Lo que 'l lector ha llegit
es lo final del primé acte

TRENCA-CLOSCAS

D. LEON CLAGÚ

TORDERA

Formar ab aquestas lletras lo títul d' una comedia en un
acte.

N. PERELLÓ

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0.—Una tara.
3 4 8 2 7 0 1 0 2.—Prenda de vestir.
8 8 4 2 0 9 3 2.—Carrer de Barcelona.
4 5 0 7 5 9 4.—Nom de dona.
3 4 2 9 5 7.—Lloch de reunió.
4 3 9 0 4.—Nom de dona.
8 7 8 4.— »
2 1 0.—Número.
8 4.—Musical.
6.—Consonant.

J. BAGUNYÀ S.

Medicaments del Dr. WOOM

Aixerop lactífich per augmentar la cantitat y millorar la qualitat de la llet. Utilíssim per mares y didas.

Aixerop pectoral, pers curar tota classe de tos.

Aixerop antidiarreich estomacal, per curar las diarreas y malalties de ventrell.

Unich dipòsit: Aixeroperia del Dr. GENER, Petritxol, 2
BARCELONA

Antoni Lopez, editor. Rambla del Mitj, 20

A. Lopez Robert, impresor, Asalto 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

Novedad ♦ **B. PÉREZ GALDÓS** ♦ Novedad

VOLUNTAD.

COMEDIA EN 3 ACTOS Y EN PROSA

Ptas. 2.

La obra del día

LOS JESUITAS

DE PUERTAS ADENTRO O UN BARRIDO HACIA FUERA

EN LA

COMPañÍA DE JESÚS

Un tomo de 470 páginas, Ptas. 5.

COLECCION DIAMANTE

(EDICIÓN LÓPEZ)

Acaban de publicarse

Tomo 35

FÁBULAS por José Estremera

Un tomo.

Tomo 36

NOVELAS CORTAS POR Emilia Pardo Bazán

Un tomo.

Elegantes cubiertas al cromo, distintas para cada volumen.

Precio de cada tomo 2 reales.

Juan Valera

JUANITA LA LARGA

Un tomo: 3'50 pesetas.

Eugenio A. Flores

TRATA DE BLANCAS

Un tomo ilustrado, 3 pesetas.

FLORS DEL CALVARI

LLIBRE DE CONSOLS, PER
JASCINTO VERDAGUER
Preu: 2'50 pessetas.

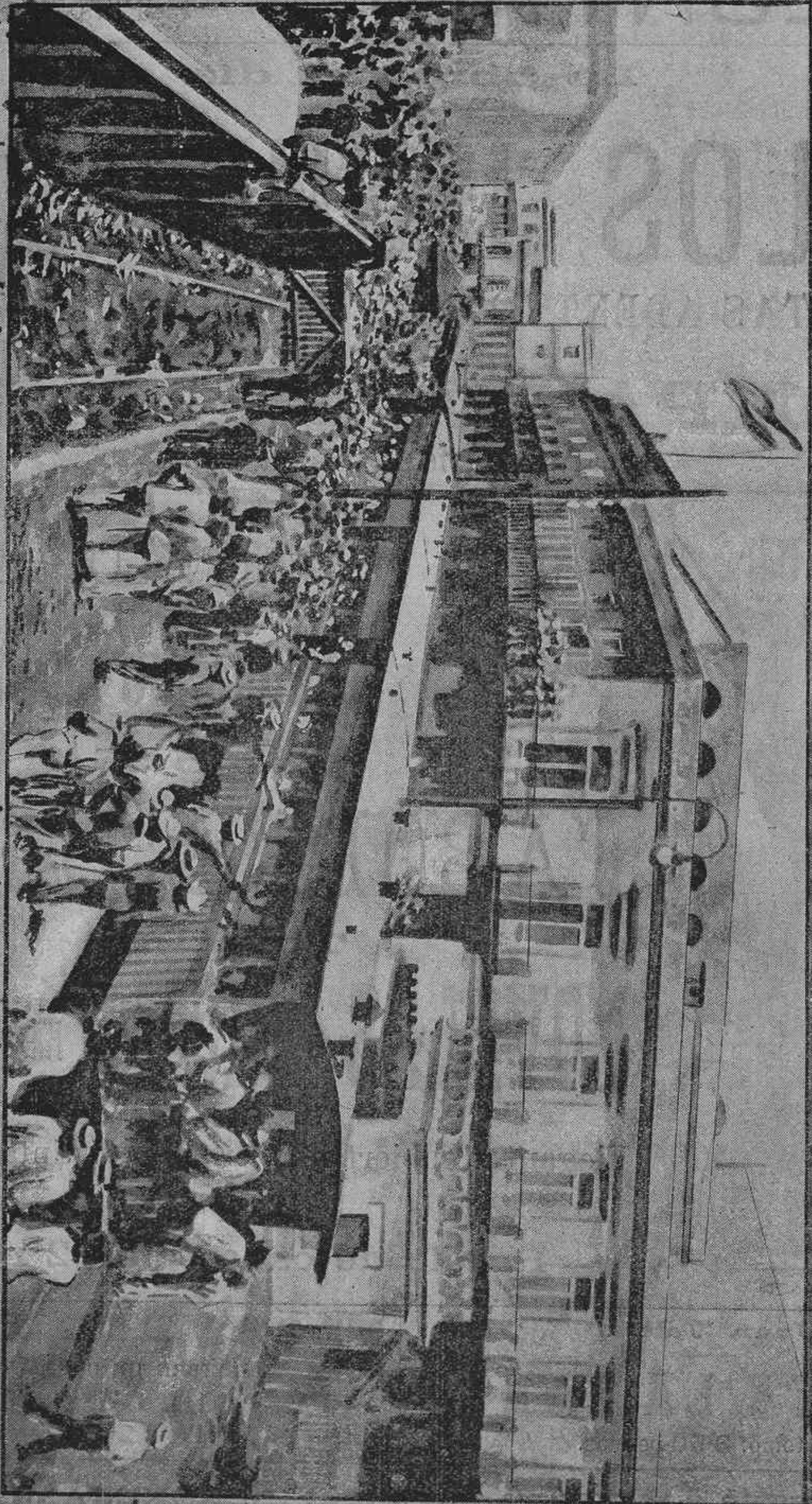
PRÓXIMAMENT:

Obra nova, de C. Gumá

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de port. No responém d'extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

La guerra separatista

CUBA

HABANA; estació del ferrocarril de Villanueva.—MARXA D' UN BATALIÓ DE VOLUNTARIS QUE VA À OPERACIONS

(D' una instantànea del nostre corresponent.)